

ZÁKLADNÍ INFORMACE PRO ŽADATELE O ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE O ODBORNÝCH PŘÍPRAVÁCH V PROGRAMU PRIDE

Vážená paní, vážený pane,

děkujeme Vám za Váš zájem stát se náhradním rodičem.

Lidé často tvrdí, že mají obavy o děti, které jsou zneužívány nebo zanedbávány nebo o osud dětí, které žijí v dětských domovech. Jen málo z nich ale ve skutečnosti udělá něco pro to, aby těmto dětem pomohli. Tím, že jste se rozhodli podat žádost o zprostředkování náhradní rodinné péče, dokazujete, že jste ochotni pro ohrožené děti něco skutečně udělat.

Zasíláme Vám základní informace, které se týkají odborné přípravy k přijetí dítěte do rodiny v rámci programu PRIDE. Program PRIDE vznikl v USA a postupně se rozšířil do mnoha zemí světa. Věříme, že se během příprav k přijetí dítěte do rodiny dozvíte co nejvíce informací o náhradní rodinné péči. Jen tak se můžete zodpovědně rozhodnout, zda se stát osvojitelem, pěstounem nebo pěstounem na přechodnou dobu a Vaše rozhodnutí realizovat. Během příprav bude také příležitost k tomu, abychom Vás mohli blíže poznat.

V průběhu devíti skupinových setkání přípravy PRIDE a během tří konzultací lektorů ve Vaší domácnosti budete mít možnost získat vědomosti a dovednosti nezbytné k tomu, abyste se mohli stát náhradními rodiči. Získáte představu o tom, co péče o dítě vyrůstající mimo vlastní rodinu obnáší.

Výstupy z přípravy jsou důležitou součástí v procesu odborného posuzování zájemců o náhradní rodinnou péči pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče.

Věříme, že pro Vás tento program bude přínosem a těšíme se na vzájemnou spolupráci.

Přípravou Vás provedou tito zkušení **lektori**:

Mgr. Lenka Čadová, E: cadova@prevent99.cz, T:607 038 1401
Mgr. Anna Němcová, E:nemcova@prevent99.cz, T: 607 770 655

Pokud chcete vědět o našich lektorech více, navštivte webovou stránku:<http://cppr.prevent99.cz/tym-konzultace>

nebo přímo [ZDE](#)

Váš kurz přípravy pro zájemce o náhradní rodinnou péči bude probíhat na adrese:

**Senovážné náměstí 9 (Dům služeb, 3. patro), České Budějovice
v prostorách Centra podpory pěstounských rodin PREVENT. (mapa [ZDE](#))**

Skupinová setkání trvají vždy 4 hodiny, domácí návštěvy 2 až 3 hodiny a budou probíhat v těchto termínech:

	datum, den v týdnu	čas (od - do)
1. skupinové setkání		
2. skupinové setkání		
3. skupinové setkání		
první návštěva	bude dohodnuto	
4. skupinové setkání		
5. skupinové setkání		
6. skupinové setkání		
druhá návštěva	bude dohodnuto	
7. skupinové setkání		
8. skupinové setkání		
9. setkání - panelová diskuze		
třetí návštěva	bude dohodnuto	

Co je PRIDE

Zkratka PRIDE v překladu znamená **zdroje pro informování, rozvoj a vzdělávání rodičů**. (v angličtině: **P**arent **R**esources for **I**nformation, **D**evelopment and **E**ducation). Poskytne Vám potřebné informace, abyste se mohli rozhodnout, zda je některá z forem náhradní rodinné péče pro Vás vhodná a zda máte předpoklady pro to, abyste se náhradními rodiči mohli stát.

Možná si teď říkáte: „K čemu jsou všechny ty kurzy a posuzování? Víme toho o dětech hodně. Vychovali jsme svoje vlastní děti, vnoučata, roky jsme se starali o sousedovy děti. K čemu potřebujeme tento program?“ Máte pravdu, mnoho zájemců o náhradní rodinnou péči má s dětmi velké zkušenosti. Je tu ale jeden důležitý rozdíl – děti, které čekají na pěstounskou péči nebo osvojení často mají velmi **specifické a v některých případech mimořádné potřeby**.

Výchova dětí, které za sebou často mají zkušenost s fyzickým nebo sexuálním zneužíváním, zanedbáváním nebo dlouhodobým pobytem v ústavním zařízení, je mnohem náročnější. Tyto děti mají v mnoha případech kvůli svým negativním zkušenostem pocit zloby. Potřebují čas, aby se naučily například to, že se dospělým dá věřit, že už nebudou zraňovány a že existují přijatelné způsoby, kterými mohou vyjádřit své negativní pocity.

Zkušení pěstouni a osvojitelé, kteří jsou i mezi našimi lektory, potvrzují, že pomoc přijatým dětem vyžaduje velmi specifické vědomosti a dovednosti. Program PRIDE Vám má umožnit právě tyto vědomosti a dovednosti získat. V případě, že Vy už tyto vědomosti máte, můžete pomoci k jejich získání někomu z dalších účastníků programu.

Příprava k přijetí dítěte do rodiny v rámci programu PRIDE

Program PRIDE vychází z předpokladu, že pro poskytování kvalitní péče dítěti v pěstounské rodině nebo v osvojení jsou třeba **dobře informovaní a odborně kvalifikovaní pěstouni a osvojitelé**.

Podmínkou pro zařazení zájemce o NRP do evidence žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče je, aby zájemci o náhradní rodinnou péči měli **osobnostní předpoklady a potřebné kompetence** (znalosti a dovednosti). Přípravný kurz PRIDE se zaměřuje právě na **rozvoj těchto kompetencí**.

Příprava PRIDE pro náhradní rodiče má **48 hodin pro osvojitele a pěstouny a 72 hodin pro pěstouny na přechodnou dobu**. Skupinová setkání i individuální konzultace vede vždy tým dvou lektorů. Jedním z nich je zkušený pěstoun nebo osvojitel a druhým sociální pracovník, psycholog nebo jiný odborník se zkušenostmi v oblasti náhradní rodinné péče. Jsme si vědomi, že počet hodin přípravy představuje pro všechny velký časový závazek. Ale ještě větším závazkem, ke kterému se chystáte, je případné přijetí dítěte do rodiny.

Pokud máte děti, budou rovněž zahrnuty do přípravy. Informace o formě této přípravy Vám sdělí lektori na prvním setkání.

Význam přípravy

Součástí Vaší práce při poskytování náhradní rodinné péče může být řada citově vypjatých situací, které budou vyžadovat řešení. Může se jednat např. o následky fyzického či psychického týrání, sexuálního zneužívání a zanedbávání dětí; projevy nepřátelství nebo diskriminace vůči přijatému dítěti; návrat dítěte do původní rodiny; vyrovnávání se s nemožností mít vlastní dítě; vleklá jednání se soudy; závislost na návykových látkách či poruchy chování u přijatého dítěte; atd. Klíčovým úkolem pro přípravu je, abyste měli příležitost získat nebo rozvíjet znalosti a dovednosti potřebné k řešení těchto situací. Pokud se rozhodnete přijmout dítě do náhradní rodinné péče, nelze ho při problémech a vypjatých situacích jednoduše vrátit!

Příprava je tedy nezbytná k tomu, abyste mohli spolu s lektory dospět ke společnému rozhodnutí, zda jste ochotni a schopni poskytovat pěstounskou péči nebo osvojit dítě. Výstupy z přípravy jsou také významným zdrojem informací pro příslušný odbor krajského úřadu. Ten pak může na základě všech podkladů zodpovědně dospět ke konečnému rozhodnutí o Vašem zařazení či nezařazení do evidence žadatelů o zprostředkování náhradní rodinné péče a následně pro rozhodování o umístění konkrétního dítěte nebo dětí do nové rodiny.

Základní kategorie kompetencí

Zjistili jsme, že úspěšní pěstouni a osvojitelé mají znalosti a dovednosti v pěti základních oblastech, kterým říkáme **kategorie kompetencí**. Jsou to tyto oblasti:

1. Chránit děti a starat se o ně

Děti umístěné v pěstounských nebo osvojitelských rodinách potřebují žít v bezpečném prostředí, které je ochrání před další újmou a ve kterém jim pěstouni nebo osvojitelé poskytují svou péči. Některé děti, které nevyrůstaly v bezpečném prostředí a byly zanedbávány, nemusí zprvu Vaši snahu přijmout nebo chápat. Jiné touží po pozornosti. Příprava k přijetí dítěte do rodiny Vám pomůže chápat pocity dítěte a jeho reakce na odloučení a ukáže Vám způsoby, jak se s těmito pocity vypořádat.

2. Naplňovat vývojové potřeby dětí a řešit opožděný vývoj

Pro většinu z nás představuje růst dítěte přirozený a předvídatelný proces. Děti, které v odpovídajícím stádiu svého vývoje dostanou příležitost a jsou povzbuzovány k tomu, aby začaly chodit, se to přibližně ve věku jednoho roku zpravidla naučí. Mnohé děti, které se dostávají do systému sociálně-právní ochrany dětí, takovou možnost či povzbuzení ve správnou dobu během vývoje nedostaly. Mohou být v porovnání s dětmi stejného věku, jejichž rozvojové potřeby byly uspokojeny, v některých ohledech „pozadu“, zatímco v jiných „napřed“. Příprava k přijetí dítěte do rodiny Vám pomůže pochopit důvody těchto vývojových opoždění a rozdílů a vysvětlí Vám, jak se s nimi děti vyrovnávají.

3. Podporovat vztahy mezi dětmi a jejich rodinami

Vztahy v rámci biologické rodiny zahrnují sourozence, další příbuzné a rodiče. Děti do náhradních rodin nepřicházejí bez minulosti. Dokonce i kojenci, které jejich rodiče nikdy nadrželi v náručí, mají minulost spojenou s prenatálním obdobím, porodem a pobytem v nemocnici. Vzpomínky, zkušenosti a vztahy, které si děti s sebou přinášejí, se liší, nicméně si je dítě nese stále s sebou. Příprava Vás povede k pochopení významu minulosti dítěte a k schopnosti se s ní vyrovnat.

4. Vytvářet pro děti bezpečné pečující vztahy na celý život

Jsme přesvědčeni – a máme v tomto přesvědčení i podporu zákona – že děti mají právo na trvalé, celoživotní rodinné vztahy. Budou Vám vysvětleny různé role pěstounů a osvojitelů při vytváření trvalé rodiny pro dítě.

5. Být členem týmu

Bez ohledu na situaci, potřeby a předchozí zkušenosti dítěte spolupracují pěstouni a osvojitelé, příslušné pracoviště orgánu sociálně-právní ochrany a další odborníci v nejlepším zájmu dítěte. Existuje mnoho problémových rodin a dětí, které potřebují pomoc. Jedná se o náročný úkol, který nikdo nezvládne sám.

Pracovníci orgánu SPOD ani lektori přípravy PRIDE od Vás neočekávají, že budete bezchybní rodiče a lidé. Očekávají, že Vás příprava k přijetí dítěte do rodiny připraví na přijetí společného rozhodnutí vydat se na cestu pěstounské péče nebo osvojení.

Stručný přehled jednotlivých setkání odborné přípravy PRIDE

První setkání: Kompetence náhradních rodičů v systému ochrany dětí

První setkání Vám pomůže prostřednictvím příběhů dětí, které byly umístěny do náhradní rodinné péče, blíže poznat život pěstounů a osvojitelů. Seznámíte se také se

systemem sociálně-právní ochrany dětí, a jaké znalosti a dovednosti (tzv. „kompetence“) úspěšné pěstounské a osvojitelské rodiny potřebují.

Druhé setkání: Týmová práce zaměřená na zajištění stability

Jedním z nejnáročnějších úkolů náhradních rodin je mít pochopení pro situaci biologické rodiny dítěte, vědět, jak s dětmi hovořit o jejich rodině a umět podporovat jejich rodinné vztahy. Dostanete příležitost porozumět tomu, jak rodina přispívá k utváření identity dítěte, jeho kulturního zakotvení a sebeúcty. Dozvíte se, proč si v životech dětí ceníme stability, co znamená a jak se ji snažíme zajistit prostřednictvím týmové spolupráce.

Třetí setkání: Citová vazba

Pomocí zážitkové techniky se budete zabývat pocity a zkušenostmi dítěte, které přišlo na svět. Taky se na třetím setkání postupně seznámíte s některými základními poznatky o růstu a vývoji dítěte a o důležitosti vytváření hlubokých a trvalých vazeb. Dále se budete zabývat tím, jaké má týrání, zneužívání, zanedbávání a traumata vliv na citové vazby, vývoj a chování dítěte.

Čtvrté setkání: Ztráta

Po odloučení dětí od rodiny může hluboký pocit ztráty zpomalit jejich růst a vývoj. Tématem tohoto setkání jsou druhy ztrát, které děti prožily před umístěním do náhradní rodinné péče. Seznámíte se s různými reakcemi na ztrátu, jejich dopadem na dítě a na to, jak ztráta ovlivňuje dětské chování. Ztráta je něco, s čím se musí vyrovnávat každý. Zamyslíte se spolu s lektory nad tím, jak sami reagujete na ztráty ve svém životě a zda umíte díky vlastní zkušenosti pochopit dítě a pomoci mu se se ztrátou vyrovnat.

Páté setkání: Posilování rodinných vztahů

Toto setkání se zaměřuje na to, jak rodiny utvářejí identitu a sebeúctu dítěte a jak mu předávají kulturní tradici. Dozvíte se, jak můžete dítěti v různých vývojových fázích pomoci rozvíjet pozitivně vnímanou identitu. Budeme se znovu zabývat možností návratu dítěte z pěstounské péče do rodiny. Při probírání tohoto tématu se budete zamýšlet nad tím, jakým způsobem může být udržována, rozvíjena a prohlubována sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými a případně jak pracovat na návratu dítěte do původní rodiny.

Šesté setkání: Naplňování vývojových potřeb: výchova

Šesté setkání se věnuje náročné otázce výchovy. Zahrnuje definici výchovy a objasňuje, čím se nastavování hranic liší od trestání. Také se tu budete věnovat tomu, jaké vědomosti, dovednosti a osobní vlastnosti musí dospělí mít, aby mohli děti vést k dodržování nastavených pravidel. Budete se podrobněji zabývat významem dětského chování a tím, jaké faktory jej ovlivňují a budou Vám zde nastíněny metody, jimiž pěstouni a osvojitelé mohou nejlépe dosáhnout toho, že děti stanovené hranice a pravidla respektují a dodržují. Na tomto setkání se rovněž probírají strategie výchovy dětí, jež byly týrány, zneužívány, zanedbávány nebo prožily určité trauma.

Sedmé setkání: Udržování rodinných vztahů

Téma identity je u dětí v náhradní rodinné péči stěžejní, protože děti nemohou ať už přechodně nebo trvale žít se svou rodinou. Ztrácejí často kontakt se svou rodinnou historií a neznají své kořeny. Na pozadí sebereflexe se zamyslíte spolu s lektory nad tím, jaká je identita dětí, které vstupují do NRP. Setkání se hlouběji zabývá tématem, jak zajistit dětem možnost navázat celoživotní vztahy v případě osvojení nebo pěstounské péče.

Osmé setkání: Příprava na změnu

Setkání se zabývá tím, co Vás může čekat první hodiny, dny a týdny po umístění dítěte do Vaší rodiny. Dozvíte se, na co se máte zeptat pracovníka orgánu SPOD a jak s dítětem hovořit. Budete mít také příležitost se podrobněji seznámit s tím, jak umístění ovlivní Vaši rodinu a případně zejména Vaše děti. Setkání se zabývá okamžitými i dlouhodobými dopady umístění dítěte do Vaší rodiny.

Deváté setkání: Panelová diskuze

Během setkání Vám pěstouni, osvojitelé, odborníci působící v oblasti sociálně-právní ochrany dětí a rodinní příslušníci dětí umístěných do náhradní péče sdělí své názory a budou odpovídat na Vaše otázky. Můžete si přizvat své blízké (např. rodinu, přátelé, sousedy aj.).

Společné posuzování a přijetí informovaného rozhodnutí

Než dokončíte odbornou přípravu PRIDE pro náhradní rodiče, proběhne mezi Vámi a lektory několik schůzek, které povedou k jednomu z následujících rozhodnutí:

1. Vy a lektori se shodnete, že pro Vaši rodinu je nejvhodnější volbou pěstounská péče nebo osvojení. Lektori o Vás předají zprávu pracovníkům krajského úřadu, kteří na základě všech podkladů z celého procesu posuzování vydají konečné rozhodnutí.
2. Rozhodnete se, že náhradní rodičovství není pro Vás a Vaši rodinu vhodnou volbou. V tomto případě je možné, že Vám lektori nebo pracovníci krajského úřadu navrhnou jiné možnosti, jak můžete pomáhat dětem. V každém případě budeme respektovat Vaše rozhodnutí a oceníme Váš čas a úsilí, které jste mu věnovali.
3. Lektorský tým dospěje k závěru, že náhradní rodičovství není pro Vás a Vaši rodinu vhodné. Lektori Vás seznámí s vyhodnocením Vašich kompetencí. Zprávu v tomto smyslu také předají pracovníkům krajského úřadu, kteří mají konečnou odpovědnost za rozhodnutí zařadit nebo nezařadit Vás do evidence.

Má to cenu

Pokud se stanete pěstouny, pěstouny na přechodnou dobu nebo osvojiteli, budete každý den ovlivňovat životy přijatých dětí. Každý den, který se budete těmto dětem věnovat, je nenahraditelný a dává jim šanci na lepší budoucnost.

Prozatím Vám děkujeme za čas, který jste věnovali přečtení těchto informací.

Na setkání s Vámi se těší lektori příprav

Lenka Čadová a Anna Němcová